

: સંપાદક :

પૂ. પં. શ્રી વજ્રસેનવિજયજી ગણિવર્ય

અઢાર અભિષેક વિધિ

: પ્રકાશક :

હાલારતીર્થ આરાધના ધામ,
મુ : વડાલીયા સિંહણ, તા. જામખંભાળીયા,
જી. જામનગર. (સૌરાષ્ટ્ર)

॥ शिवमस्तु सर्व जगतः ॥

श्री हलारतीथाधिपति श्री महावीरस्वामीने नमः

श्री अठार अतिषेठ विधि

(भावारथ साथे)

卐

संपादक - भावानुवादक

पू. पं. श्री वजसेनविजयजु गणिवर्य

卐

: द्रव्य सहायक :

स्व. जयंत केशवलाल शाह

Birth Date : 11-6-1952 Nairobi - Kenya
Death Date : 13-2-1980 Denver - U. S. A.
Shri Jayant Keshavlal Shah Memorial Trust
5, Mohamedi Manzil, 1st Floor,
5, Mohamedali Road, Mumbai - 400 003.
Phone : 3426523, 3442283. Fax : 342-6523

शाह वैरसी गोशर परिवार

પ્રકાશક :

હાલ્દારતીર્થ આરાધના ધામ,

મુ : વડાલીયા સિંહણ,

તા. જામખંભાળીયા,

જી. જામનગર. (સૌરાષ્ટ્ર)

વિ. સં. ૨૦૫૪

ઈ. સ. ૧૯૯૮

વીર સં. ૨૫૫૪

: મુદ્રક :

ભરત પ્રિન્ટરી

કાંતિલાલ ડી. શાહ

ન્યૂ માર્કેટ, પાંજરાપોળ,

રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧

પ્રકાશકીય

આનંદપૂર્વક જણાવવાનું કે, હાલારના આંગણે અઢાર અભિષેક, અંજનશલાકા તથા આઠ-આઠ દીક્ષાઓ જેવા આ પ્રસંગમાં પાવનીય નિશ્રા પરમપૂજ્ય, સચ્ચારિત્રયુડામણિ આચાર્યદેવેશ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યરત્ન, પરમપૂજ્ય, તપસ્વી સમ્રાટ, વર્ધમાન તપની ૧૦૦+૧૦૦+૮૯મી ઓળીના આરાધક, આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય રાજતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજની મળી અને અંતરના આશીષ મળ્યા છે. પરમપૂજ્ય શાસનશિરોમણી, આચાર્યદેવેશ શ્રીમદ્વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના પદ્મ પ્રભાવક શિષ્યરત્ન, શાંતમૂર્તિ, ગુરુપદ ચરણસેવી, ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજના જેથી આ પરમાત્મ ભક્તિના અવસરે આ પુસ્તક પ્રગટ કરવાનો વિચાર થયો.

પરમપૂજ્ય, પરમોપકારી, હાલારદીપક, અધ્યાત્મયોગી પંચાસપ્રવર શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી ગણિવર્યશ્રી કહેતા કે... વર્તમાનકાળમાં આત્માની ઉત્તતિ માટે સહેલો ઉપાય નમસ્કારમંત્ર સ્મરણ-પરમાત્માની ભક્તિ છે.

આ બન્ને યોગોની પુષ્ટિનું શ્રેષ્ઠ સાધન પરમાત્માના અભિષેક છે. ૧૮-૧૮ વિશિષ્ટ ઔષધીઓથી યુક્ત અભિષેક થવાથી જિનમંદિર-જિનમૂર્તિમાં થયેલી આશાતના દૂર થાય છે. આત્મા શુદ્ધ બને છે.

આવા ઉદેશપૂર્વક હાલારના ૪૩ જેટલા જિનાલયોમાં એક જ દિવસે એક જ ટાઈમે જેમ પરમાત્માના જન્મ વખતે સર્વ જીવોને સુખ-શાંતિ અને સમાધિની અનુભૂતિ થાય છે, તેવા જ પૂર્ણ ભાવોપૂર્વક અભિષેકની ભાવના અમારા ઉપકારી, હાલારના હીરલા, આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય કુંદકુંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા હાલારરત્ન મુનિરાજ શ્રી મહાસેનવિજયજી મહારાજની અદૃશ્યકૃપા અને આશીર્વાદથી પરમપૂજ્ય, પંચાસશ્રી વજ્રસેનવિજયજી ગણિશ્રીના સદુપદેશથી થઈ.

અને તેને હાલારતીર્થ-આરાધનાધામના ટ્રસ્ટીઓએ ઝીલી લીધી અને એ પ્રસંગની તૈયારીઓ થઈ. વિશિષ્ટ અનેક સ્થાનોમાં શુદ્ધવિધિ કરાવનારા વિધિકારકો તથા પરમાત્માની ભક્તિમાં રસતરબોળ કરનાર, સંગીતકારો દ્વારા આ પ્રસંગ ઉજવવાનો અવસર આવ્યો, બધા સ્થાને એક સરખી વિધિ થાય તેમ જ બધા સમજી શકે તે રીતે આ ૧૮ અભિષેક ક્રિયાની પુસ્તિકા - ભાઈ શ્રી શામજીભાઈએ લાભ લઈને પ્રકાશિત કરી છે. તેની અનુમોદના કરીએ છીએ. સર્વ પરમાત્મભક્તિમાં મગ્ન બની, અભિષેકની ક્રિયા દ્વારા, આત્મા ઉપર લાગેલા કર્મોને દૂર કરી પરમાત્મ સ્વરૂપને પામીએ.

આ વિધિનું પુસ્તક પૂજ્ય પંચ્યાસજી વજ્રસેનવિજયજી મહારાજની સુચનાથી તેમજ શ્રેષ્ઠ વિધિકારક નવીનભાઈ બાબુભાઈ જામનગરવાળાના સહકારથી મુનિશ્રી હેમપ્રભવિજયજી મહારાજે સંકલન કરી આપ્યું છે, તે બદલ તેઓશ્રીનો આ તકે આભાર માનીએ છીએ.

ભગવાન અને ભક્તિ

જ્ઞાની હોય કે અજ્ઞાની, દુઃખ કોઈને છોડતું નથી. જ્ઞાનીઓ સુખ-દુઃખને જાણી શકે, પણ તેમાં અંશ માત્ર ફેરફાર થઈ શકતો નથી. કેમકે કર્મનો નિયમ અટલ છે. તેના ઉપર સત્તા કેવળ ધર્મના નિયમની ચાલે છે. ધર્મનો નિયમ જીવમૈત્રી અને પ્રભુભક્તિને આધીન છે.

ભગવાનની ભક્તિથી જે કાર્ય થયું, તેને ભગવાનથી જ થયું એમ માનવું - એ વ્યવહારનયનો સિદ્ધાન્ત છે. એ દૃષ્ટિએ કર્મના નિયમ ઉપર ભગવાનનું પ્રભુત્વ છે. એમ કહી શકાય.

ભગવાનની આજ્ઞાના પાલનથી કર્મનો ક્ષય કરી શકાય છે. તેથી કર્મક્ષયમાં પ્રબળ હેતુ ભગવાનની આજ્ઞા છે. તે આજ્ઞાનું પાલન - એ જીવનો ભાવ છે, જ્યારે તેના સ્વામી ભગવાન છે.

અઠાર અભિષેક શા માટે ?

મંદમંદ વાયુ વાતો હોય, બધા જ ગ્રહો ઉચ્ચ સ્થિતિમાં હોય, દશે દિશાઓ પ્રકૃત્વિલત હોય, આખું જગત્ આનંદ મગ્ન હોય એવા સમયે જગતને આહ્લાદ આપનાર તિર્થંકર પરમાત્માનો જન્મ થાય છે.

પરમાત્માનો જન્મ થતાં જ દિક્કુમારીઓ આવે છે, ૬૪ ઇન્દ્રો અભિષેક માટે પરમાત્માને મેરૂશિખર ઉપર લઈ જાય છે. અને ત્યાં અસંખ્ય દેવ-દેવીઓ સાથે ઇન્દ્ર મહારાજાના ખોળામાં બેઠેલા ભગવાનનો આઠ જાતના કળશા વડે એક કરોડને ૬૦ લાખ અભિષેક થાય છે.

જેનો જન્મ આવા અદ્ભૂત માહાત્મ્યવાળો છે એવા ભગવાન ! વિશ્વ વાત્સલ્યથી ભરપૂર એવા ભગવાન... ! આપણા જિનમંદિરમાં બિરાજમાન છે. પ્રતિષ્ઠા થયાને તો વર્ષો થયા હશે... ! પ્રતિષ્ઠા પછી એમનો પ્રભાવ દિન પ્રતિદિન વધતો જાય છે. આ પરમાત્મા સ્મરણ માત્રથી, દર્શનમાત્રથી, વંદનમાત્રથી, સ્પર્શનમાત્રથી આપણા ભવોભવના પાપોને દૂર કરનારા છે. આવા પરમાત્મા પોતે તો નિર્મળ છે જ. એમને અભિષેકની જરૂર નથી પણ આપણા કોઈક પ્રમાદથી જાણે-અજાણે આશાતના થઈ ગઈ હોય તો તેની શુદ્ધિ જરૂરી છે અને એ શુદ્ધિ અઠાર અભિષેકથી થાય છે.

સામાન્ય સમજાય એવી વાત છે કે માત્ર પાણીથી સ્નાન કરવાથી પણ શુદ્ધિ થઈ શકે છે તો અભિષેકથી અવશ્ય શુદ્ધિ થાય જ. કારણ આ અભિષેક વિશિષ્ટ દ્રવ્યો, ઔષધીઓ તથા મંત્રોચ્ચારપૂર્વક કરવામાં આવે છે.

ઉત્તમમાં ઉત્તમ ધાતુ સોનું, સુગંધીમાં સુગંધી દ્રવ્ય ચંદન-અગરુ-કસ્તુરી વિ. અને શંખપુષ્પી આદિ ગુણકારી ઔષધીઓ તથા દર્ભ વિગેરે

માંગલિક વસ્તુઓ, પવિત્ર તીર્થસ્થાનની માટી, ૧૦૮ તીર્થ અને નદીઓના જલ આ બધા યુક્ત પાણીથી અભિષેક કરાય છે. આ બધી ઔષધીઓ કે નદીઓના - તીર્થોના પાણી પણ એમને એમ નથી લાવવાના. સર્વ ઠેકાણે એના અધિષ્ઠાયક દેવોને આહ્વાન કરી, એમની આજ્ઞા માંગી, શક્ય શુદ્ધિપૂર્વક આ સામગ્રી ભેગી કરવામાં આવી છે.

આવી અનુપમ કોટીની સામગ્રી અને સાથોસાથ હેયાનો ઉમળકો, ભક્તિનો હર્ષવેશ, અંતરના ભાવપૂર્વક અભિષેક કરવાના છે. એના દ્વારા આપણી વર્ષોની અશુદ્ધિ તત્કાળ દૂર થાય એમાં નવાઈ નહિં.

એમાં પણ... એક જ દેરાસરમાં થાય-અને સામુદાયિક થાય એમાં લાભ અનેરો છે. એક બીજાના અંતરના ઉમળકા - હેયાની લાગણી સામુદાયિક ક્રિયામાં બધાને સાથ પૂરાવતી હોય છે.

હાલારના ઈતિહાસમાં અભૂતપૂર્વ અને ભવિષ્યમાં પણ ક્યારે શક્ય બને ? એવો આ અઢાર અભિષેકનો પ્રસંગ આવ્યો છે.

આ પ્રસંગે યાદ આવી જાય સાત વર્ષ પહેલાં થયેલ રજની દેવડીનો પ્રસંગ... ! આખા શત્રુંજયનો અભિષેક, લાખોની માનવમેદની અને હેયાના હિલોળાપૂર્વક થયેલા એ અભિષેકે અનેક આત્માઓને નિર્મળ જીવન બક્ષ્યું. તે વખતે લવાયેલ જુદા જુદા તીર્થોના જલમાં ગજપદ કુંડ જે ગિરનાર ઉપર આવેલો છે. તે કુંડનું પાણી પણ લાવવામાં આવ્યું હતું.

ગજપદકુંડનું પાણી અત્યંત પવિત્ર છે. તેના પાણીથી શરીરની દુર્ગંધ દૂર કરનાર દુર્ગંધા સુખ-શાંતિ પામી હતી.

સૂરજકુંડના પાણીથી ચંદ્રરાજ કૂકડો મટીને ફરી માનવરૂપ પામ્યા હતા. આવા તો અનેક દૃષ્ટાંતો પવિત્ર પાણીનું મહત્વ બતાવે છે. આવા જુદા જુદા અનેક તીર્થો-કુંડો-નદીઓનાં પવિત્ર પાણીથી અભિષેક કરવાના છે.

અભિષેકની ધારા મસ્તક ઉપરથી શરૂ કરવાની અને ભાવના ભાવવી કે પરમાત્મા ઉપરથી જેમ જેમ એ ધારા નીચે ઉતરે છે તેમ તેમ મારા આત્મા ઉપર લાગેલા કર્મમલને ધોઈ રહી છે. મારો આત્મા નિર્મળ બનતો જાય છે. આવા ભાવપૂર્વક કરેલો અભિષેક આપણા આત્માને ડાયરેક્ટ અસર કરનાર બનશે.

By product (બાય પ્રોડક્ટ) તરીકે તો જે લાભ થશે એની કોઈ વિસાત નથી. કારણ કે કુલ ૪૫ જેટલા દેરાસરોમાં એક સાથે અભિષેકનો અનુમોદના દ્વારા લાભ, તેમાં બિરાજમાન ૨૦૦થી અધિક પરમાત્માના અભિષેકનો લાભ તે પરમાત્મા કેટલાક પ્રાચીન, કેટલાક ચમત્કારિક, કેટલાક પ્રભાવશાળી હશે... આવા પરમાત્મા... ! એક સાથે આટલા બધા પરમાત્માનો અભિષેક કરવા મળે છે.

પ્રભાવશાળી પરમાત્માના પ્રભાવે આ અભિષેકનું જળ પણ પ્રભાવિક બની જાય છે એના પ્રભાવે...

જરાસંઘે છોડેલી જરાવિદ્યા દૂર થઈ હતી.

અભયદેવસૂરીશ્વરજી મહારાજાનો કોઠ રોગ દૂર કર્યો હતો.

શ્રીપાલરાજા તથા તેમની સાથેના ૭૦૦ કોઠિયાનો કોઠ રોગ આ અભિષેક જળથી દૂર થયો હતો.

મહાબાહુ રાજાનો કોઠ રોગ સૂરજકુંડના ન્વહણ જળથી દૂર થયો હતો.

પ્રહ્લાદ રાજાનો દાહ રોગ અભિષેકથી દૂર થયો.

હજારો ગામો અને નગરમાં ભૂત-પ્રેત આદિના ઉપદ્રવો શાંત થવામાં આ અભિષેક જલની શાંતિધારાએ જ કામ કર્યું છે.

આ છે અભિષેકની મહત્તા... !

વિ.સં. ૨૦૫૪ કારતક સુદ ૧

પંચાસ વજસેનવિજય

વઢવાણ શહેર

જલ અભિષેક

જલપૂજા જુગતે કરો, મેલ અનાદિ વિનાશ;
જલપૂજા ફળ મુજ હજો, માગો એમ પ્રભુ પાસ. ૧.

જ્ઞાનકળશ ભરી આત્મા, સમતા રસ ભરપૂર;
શ્રી જિનને નવરાવતાં, કર્મ હોયે ચકચૂર. ૨.

અર્થ : શ્રી જિનેશ્વર પરમાત્માની જળપૂજા વિધિ પૂર્વક કરો, જળપૂજા કરવાથી આત્મા ઉપર અનાદિકાળથી વળગેલ કર્મ રૂપ મેલ દૂર થાય છે. જળપૂજા કરી પ્રભુ પાસે માગણી કરો કે હે પ્રભુ આ જળપૂજાના પ્રભાવે કર્મમળ દૂર થવા રૂપ ફળ મને પ્રાપ્ત થાઓ. ૧.

અર્થ : જળપૂજા કરતી વખતે ભાવના ભાવવી કે આ આત્મા જ્ઞાનરૂપી કળશમાં વિપુલ સમતારૂપ રસને ભરીને શ્રી જિનેશ્વરને નવરાવી રહ્યો છે, અને તેથી આપણા આત્મામાં રહેલ કર્મના ચૂરેચૂરા થાય છે. ૨.

મેરૂ શિખર નવરાવે હો સુરપતિ - મેરૂ
જન્મકાળ જિનવરણકો જણી,
પંચરૂપ કરી આવે. હો સુર૦ ૧.

રત્ન પ્રમુખ અડ જાતિના કળશા,
ઔષધિ ચૂરણ મિલાવે;
ખીર સમુદ્ર તીર્થોદક આણી,
સ્નાત્ર કરી ગુણ ગાવે, હો સુર૦ ૨.

એણી પરે જિનપ્રતિમાકો નવણ કરી,
બોધિબીજ માનું વાવે;

અનુક્રમે ગુણ રત્નાકર ફરસી,

જિન ઉત્તમ પદ પાવે. હો સુર૦ ૩.

અર્થ : શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતનો જન્મ સમય જાણી ઈંદ્ર મહારાજ આવે છે. અને પોતાના પાંચ રૂપ કરીને મેરુ પર્વત ઉપર પ્રભુને લઈ જઈને પ્રભુને નવરાવે છે. ૧.

અર્થ : રત્ન વગેરે આઠ જાતિના કળશો બનાવી તેમાં ક્ષીર સમુદ્ર તેમજ માગધ વગેરે તીર્થો તથા પવિત્ર નદીઓના પાણી ભરી તેમાં ઔષધીના ચૂર્ણો મેળવી પ્રભુનું તે જળથી સ્નાત્ર કરી પ્રભુના ગુણોનું ગાન કરે છે. ૨.

અર્થ : એવી રીતે શ્રી જિનેશ્વર પ્રતિમાનું સ્નાત્ર કરનારા જીવો પોતાના આત્મામાં બોધિબીજ સમંક્તિને વાવે છે, અને અનુક્રમે ગુણરૂપી રત્નોના સમૂહનો આત્મામાં સ્પર્શ કરી - આત્મામાં પેદા કરી શ્રી જિનેશ્વરનું ઉત્તમપદ-મોક્ષ પામે છે. ૩.

અઠાર અગ્રામંત્રી ખાસ ખાસ ઔષધિઓની યાદી

(૩) કષાય ચૂર્ણ :- ૧ પીપર, ૨ પીપળી, ૩ શિરિષ, ૪ ઉંબર, ૫ વડ, ૬ ચંપક, ૭ અશોક, ૮ આમ્ર, ૯ જાંબુ, ૧૦ બકુલ, ૧૧ અર્જુન, ૧૨ પાટલ, ૧૩ બીલી, ૧૪ દાડમ, ૧૫ કેસૂડાં, ૧૬ નારિંગ.

(૪) મંગલમૃત્તિકા :- ૧ હાથીના દાંતની, ૨ બળદના શિંગડાંની, ૩ પર્વતની, ૪ ઉદેહીની, ૫ નદીના કાંઠાની, ૬ નદીઓના સંગમની, ૭ સરોવરની, ૮ તીર્થોની.

(૫) સદૌષધિ :- ૧ સહદેવી, ૨ સતાવરી, ૩ કુંઆર, ૪ વાલો, ૫ મોટી નાની રિંગણી, ૬ મોરશિખા, ૭ અંકોલ, ૮ શંખાવલી, ૯ લક્ષ્મણા, ૧૦ આજોકાજો, ૧૧ થોર, ૧૨ તુલસી, ૧૩ મરવો, ૧૪ કુંભી, ૧૫ ગલી, ૧૬ સરપંખો, ૧૭ રાજહંસી, ૧૮ પીઠવણી, ૧૯ શાલવણી, ૨૦ ગંધનોલી, ૨૧ મહાનીલી.

(૬) અષ્ટકવર્ગ ૧ લો :- ૧ ઉપલોટ, ૨ વજ, ૩ લોદ્ર, ૪ હીરવણીનાં મૂલ, ૫ દેવદાર, ૬ જેઠીમધ, ૭ દુર્વા, ૮ ઋદ્ધિવૃદ્ધિ.

(૭) અષ્ટકવર્ગ ૨ જો :- ૧ પતંજારી, ૨ વિદારિકંદ, ૩ કંચૂરો, ૪ કપૂરકાયલી, ૫ નખલા, ૬ કંકોડી, ૭ ખીરકંદ, ૮ મુસલી-કાલી. (ધોલી)

(૮) સદૌષધિ :- ૧ પ્રિયંગુ, ૨ હળદર, ૩ વજ, ૪ સૂચા, ૫ વાલો, ૬ મોથ, ૭ અતિકલી, ૮ મુરમાંસી, ૯ જટામાંસી, ૧૦ ઉપલોટ, ૧૧ એલચી, ૧૨ લવંગ, ૧૩ તજ, ૧૪ તમાલપત્ર, ૧૫ નાગકેસર, ૧૬ જાયફળ, ૧૭ જાવંત્રી, ૧૮ કંકોલ, ૧૯ સેલારસ, ૨૦ ચંદન, ૨૧ અગર, ૨૨ પત્રજ, ૨૩ છડ, ૨૪ નખલા, ૨૫ ઘઉંલા, ૨૬ કચુરો, ૨૭ વિરહાલી, ૨૮ છડોલી, ૨૯ મરચકંકોલ, ૩૦ વરધારો, ૩૧ આસંધિ, ૩૨ વડીઔષધિ, ૩૩ સહસ્રમૂલી.

(૧૦) મુગંધૌષધિ :- ૧ અંબર, ૨ વાળો, ૩ ઉપલોટ, ૪ કુષ્ઠ, ૫ દેવદાર, ૬ મુરમાંસી, ૭ વાસ, ૮ ચંદન, ૯ અગર, ૧૦ કસ્તૂરી, ૧૧ કપૂર, ૧૨ એલચી, ૧૩ લવિંગ, ૧૪ જાયફળ, ૧૫ જાવંત્રી, ૧૬ ગોરોચન, ૧૭ કેસર.

અઠાર અભિષેક વિધિ

પ્રભુ સન્મુખ બોલવાની સ્તુતિઓ

પ્રભુ દરિશન સુખ સંપદા, પ્રભુ દરિશન નવ નિધ;
 પ્રભુ દરિશનથી પામીએ, સંકલ પદારથ સિદ્ધ... ૧.
 પંચમ કાળે પામવો, દુર્લભ પ્રભુ દેદાર;
 તો પણ તારા નામનો, છે મોટો આધાર... ૨.
 કુલડા કેરા બાગમાં, બેઠા શ્રી જિનરાજ;
 જેમ તારામાં ચંદ્રમા, તેમ શોભે મહારાજ... ૩.
 છે પ્રતિમા મનોહારિણી દુઃખહરી, શ્રી વીર જિણંદની;
 ભક્તોને છે સર્વદા સુખકરી, જાણે ખીલી ચાંદની;
 આ પ્રતિમાના ગુણ ભાવ ધરીને, જે માણસો ગાય છે;
 પામી સઘળા સુખ તે જગતનાં, મુક્તિ ભણી જાય છે... ૪.
 (ત્યાર પછી વિધિપૂર્વક શાંતિથી સ્નાત્રપૂજા ભણાવવી)

શ્રી આત્મરક્ષા નવકાર મંત્ર

ૐ પરમેષ્ઠિ-નમસ્કારં, સારં નવપદાત્મકં;
 આત્મરક્ષાકરં વજ્ર-પંજરાભં સ્મરામ્યહં... ૧.
 ૐ નમો અરિહંતાણં, શિરસ્કં શિરસિ સ્થિતં;
 ૐ નમો સવ્વસિદ્ધાણં, મુખે મુખપટં વરમ્. ૨.
 ૐ નમો આયરિયાણં, અંગરક્ષાતિશાયિની;
 ૐ નમો ઉવજઝાયાણં, આયુધં હસ્તયોદ્ધૃદં. ૩.
 ૐ નમો લોએ-સવ્વ-સાહૂણં, મોચકે પાદયોઃ શુભે;
 એસો પંચૈ નમુક્કારો, શિલા વજ્રમયી તલે. ૪.

સવ્વ પાવપ્પણાસણો, વપ્પો વજ્જમયો બહિઃ;
 મંગલાણં ચ સવ્વેસિં, ખાદિરાંગાર-ખાતિકા. ૫.
 સ્વાહાંતં ચ પદં જ્ઞેયં, પદમં ઉવઠં મંગલં;
 વપ્પોપરિ વજ્જમયં, પિધાનં દેહ-રક્ષણો. ૬.
 મહાપ્રભાવા રક્ષેયં, ક્ષુદ્રોપદ્રવ - નાશિની;
 પરમેષ્ઠિ - પદોદ્ભૂતા, કથિતા પૂર્વસૂરિભિઃ. ૭.
 યશ્ચૈવં કુરૂતે રક્ષાં, પરમેષ્ઠિ પદૈઃ સદા;
 તસ્ય ન સ્યાદ્ ભયં વ્યાધિ - રાધિશ્ચાપિ કદાચન. ૮.

અભિષેકની સમજ

એક નવી કુંડીમાં પવિત્ર જળ નાખવું. તેમાં વાસ, ચંદન, પુષ્પ વિગેરે થોડાં નાખી જે જે પ્રકારનું સ્નાત્ર કરવાનું હોય તે સ્નાત્રચૂર્ણ નાખી તેના ચાર કળશો ભરવા, પછી જિનમુદ્રાથી દેવ સન્મુખ ઉભા રહીને દરેક સ્નાત્ર માટે નીચે આપેલાં કાવ્યો તેમજ ગીત, ગાન, પંચશબ્દ વાજિંત્રો સાથે મંત્રથી અભિમંત્રિત કરાયેલા સ્નાત્રજળથી અઢાર સ્નાત્રો કરવાં તે આ પ્રમાણે -

અભિષેક : ૧

પહેલું (હિરણ્યોદક) સ્નાત્ર.

(૧) સુવર્ણ ચૂર્ણ (સોનાના વરખ મિશ્રિત ન્હવણથી) ચાર કળશો ભરી 'નમોહર્લત્' કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

પવિત્રતીર્થનીરેણ, ગન્ધપુષ્પાદિસંયુતૈઃ ।

પતજ્જલં બિમ્બોપરિ, હિરણ્યં મન્ત્રપૂતનમ્ ॥૧॥

સુવર્ણદ્રવ્યસમ્પૂર્ણ, ચૂર્ણ કુર્યાત્સુનિર્મલમ્ ।

તતઃ પ્રક્ષાલનં ચાભિઃ, પુષ્પચન્દનસંયુતૈઃ ॥૨॥

ભાવાર્થ :- સર્વ ધાતુઓમાં ઉત્તમ ધાતુ સોનું છે એના ચૂર્ણથી મિશ્રિત જલવડે પરમાત્માને સૌથી પહેલો અભિષેક કરવામાં આવે છે.

“ૐ હૌં હ્રીં પરમ અર્હતે ગન્ધપુષ્પાક્ષતધૂપસમ્પૂર્ણેઃ સ્વર્ગેન સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”

એ મંત્રોચ્ચારપૂર્વક સ્નાત્ર કરી બિંબને તિલક, પુષ્પ, વાસ, ધૂપ વિગેરેથી પૂજન કરવું. અને દરેક સ્નાત્ર વખતે મંત્ર બોલી થાળી ડંકો વગાડવો એ રીતે દરેક સ્નાત્ર વખતે કરતા રહેવું.

॥इति प्रथम स्नात्रम् ॥

અભિષેક : ૨

બીજું (પંચરત્ન ચૂર્ણ) સ્નાત્ર

(૨) પંચરત્ન ચૂર્ણ :- ૧ મોતી, ૨ સોનું, ૩ રૂપું, ૪ પ્રવાલ અને ૫ તાંબુ એ પંચરત્નનું ચૂર્ણ કરી ઉપરની જેમજ કુંડીમાં વાસ ચંદન પુષ્પવાળા પાણીમાં નાખી ચાર કળશો ભરી ‘નમોઽર્હત્’નો પાઠ કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો. અને મંત્ર બોલી ન્હવણ કરવું.

यन्नामस्मरणादपि श्रुतवशाद-प्यक्षरोच्चारतो,

यत्पूर्णं प्रतिमा प्रणाम-करणात्संदर्शनात्स्पर्शनात् ।

भव्यानां भवपङ्क-हानिरसकृत्स्यात्तस्य किं सत्पयः,

स्नात्रेणापि तथा स्वभक्तिवशतो रत्नोत्सवे तत्पुनः ॥१॥

નાનારત્નોઘસંયુતં, સુગન્ધપુષ્પાભિવાસિતં નીરમ્ ।

પતતાદ્વિચિત્રચૂર્ણ, મંત્રાઢ્યં સ્થાપનાબિમ્બે ॥૨॥

ભાવાર્થ - માત્ર નામસ્મરણથી, નામને સાંભળવા માત્રથી, નામોચ્ચારણ કરવા માત્રથી, પ્રણામ કરવાથી, દર્શન કરવાથી અથવા સ્પર્શ કરવાથી જે પરમાત્મા આપણા પાપોને દૂર કરે છે એવા ભગવાનનો ! આપણે ભક્તિસભર હૈયાથી અભિષેક કરવાનો છે.

આ બીજો અભિષેક ઉત્તમ જાતિના રત્નોના ચૂર્ણથી મિશ્રિત જલવડે કરાય છે.

“ૐ હ્રૌં હ્રીં પરમ અર્હતે મુક્તાસ્વર્ણરૌપ્યપ્રવાલત્ર્યમ્બકપञ્ચરત્નૈઃ
સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”

આમ દરેક સ્નાત્ર કાવ્યો અને મંત્ર બોલવાપૂર્વક તે તે સ્નાત્ર કરી તિલક, પુષ્પ, વાસ, ધૂપ વિગેરેથી પૂજન કરવું. ॥ इति द्वितीयस्नात्रम् ॥

અભિષેક : ૩

ત્રીજું (કષાય) સ્નાત્ર

(૩) પીપર વિ. ૧૬ ઔષધિઓનો કષાયચૂર્ણયુક્ત પાણીના કળશો ભરી 'નમોઢર્હત્' કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

પ્લક્ષાશ્વત્યોદશોક-આમ્રચ્છલ્યાદિ-કલ્કસંમિશ્રમ્ ।

બિમ્બે કષાયનીરં, પતતાદધિવાસિતં જૈને ॥૧॥

પિપ્પલી પિપ્પલશ્ચૈવ, શિરીષોમ્બરકઃ પુનઃ ।

વટાદિકં મહાહલ્લી, સ્નાપયામિ જિનેશ્વરમ્ ॥૨॥

ભાવાર્થ :- પ્લક્ષ, અન્ધત્થ, અશોક, આમ્ર આદિ વૃક્ષો મહાન છે તેના ચૂર્ણથી મિશ્રિત પાણી વડે ભગવાનને ત્રીજો અભિષેક કરાય છે.

“ૐ હૌં હ્રીં પરમ અર્હતે પિપ્પલ્યાદિ મહા છલ્લૈઃ સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”
 ॥ઈતિ તૃતીય સ્નાત્રમ્ ॥

અભિષેક : ૪

ચોથું (મંગલમૃત્તિકા) સ્નાત્ર

(૪) આઠ જાતિની માટીનું ચૂર્ણ કરી કળશ ભરવાના પાણીમાં નાખી ચાર કળશ ભરવા ‘નમોડર્હત્’ કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

પરોપકારકારી ચ, પ્રવરઃ પરમોજ્વલઃ ।

ભાવના-ભવ્યસંયુક્તૈ-મૃચ્છૂર્ણેન ચ સ્નાપયેત્ ॥૧॥

પર્વતસરો-નદી-સંગમાદિ-મૃદ્ધિભશ્ચ મંત્રપૂતાભિઃ ।

ઉદ્ધર્ત્ય જૈનવિમ્બં, સ્નાપયામ્યધિવાસના-સમયે ॥૨॥

ભાવાર્થ :- પર્વત, સરોવર, નદીઓના સંગમસ્થાન વિગેરેની પવિત્ર માટી અને મંત્રથી વાસિત જલ વડે ચોથો અભિષેક કરાય છે.

“ૐ હૌં હ્રીં પરમ અર્હતે નદીનગતીર્થાદિમૃચ્છૂર્ણેઃ સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”
 ॥ ઇતિ ચતુર્થસ્નાત્રમ્ ॥

અભિષેક : ૫

પાંચમું (સદૌષધિ) સ્નાત્ર

(૫) ઔષધિઓનું ચૂર્ણ કરી કળશ ભરવાના પાણીમાં નાખવું ‘નમોડર્હત્’ કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

સહદેવી શતમૂલી, શતાવરી શંખપુષ્પિકા ।
 કુમારી લક્ષ્મણા ચૈવ, સ્નાપયામિ જિનેશ્વરમ્ ॥૧॥
 સહદેવ્યાદિસદૌષધિ-વર્ગેણોદ્ધર્તિતસ્ય બિમ્બસ્ય ।
 ગન્ધતન્મિશ્રં બિમ્બો-પરિપતજ્જલં હરતુ દુરિતાનિ ॥૨॥

ભાવાર્થ :- સહદેવી, શતાવરી, શંખપુષ્પી વિગેરે બુદ્ધિવર્ધક ઔષધીઓ જે વિશિષ્ટ ગુણકારી છે. એવી ઔષધીઓથી યુક્ત એવા જલ વડે પરમાત્માનો પાંચમો અભિષેક કરાય છે.

“ૐ હ્રૌં હ્રીં પરમ અર્હતે સહદેવ્યાદિસદૌષધિના સહ સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”
 ॥ ઇતિ પંચમસ્નાત્રમ્ ॥

અભિષેક : ૬

છટ્ટું (પ્રથમાષ્ટકવર્ગ) સ્નાત્ર

(૬) ઉપલોટ વિ૦ આઠ વસ્તુઓનું ચૂર્ણ કરી કળશ ભરવાના પાણીમાં નાખવું ‘નમોઽર્હત્’ કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

સુપવિત્રમૂલિકાવર્ગ-મર્દિતે તદુદકસ્ય શુભધારા ।
 બિમ્બેઽધિવાસસમયે, યચ્છતુ સૌઘ્યાનિ નિપતન્તી ॥૧॥

ઉપલોટ-વ્રચાલોદ્ર-હીરવર્ણી-દેવદારવઃ ।
 જયેષ્ઠીમધુ-ઋદ્ધિદૂર્વા, સ્નાપયામિ જિનેશ્વરમ્ ॥૨॥

ભાવાર્થ :- ઉપલોટ-વજ-દેવદાર-જેઠીમધ-દુર્વા હીરવર્ણીનાં મૂળ, લોદ્ર, ઋદ્ધિવૃદ્ધિ વિગેરે આઠ મંગલિક વસ્તુઓનાં ચૂર્ણથી મિશ્રિત જલવડે છટ્ટો અભિષેક કરાય છે.

“ॐ हौं ह्रीं परम अर्हते उपलोटाद्यष्टकवर्गेण स्नापयामीति स्वाहा”

॥ इति षष्ठस्नात्रम् ॥

अभिषेक : ७

सातમું (દ્વિતીયાષ્ટકવર્ગ) સ્નાત્ર

(૭) પતંજરી વિ૦ આઠ વસ્તુઓનું ચૂર્ણ કરી કળશ ભરવાના પાણીમાં નાખવું ‘નમોહર્ષત્’ કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

નાનાકુષ્ઠાદ્યોષધિ-સન્મિશ્રે તદ્યુતં પતન્નીરમ્ ।

બિમ્બે કૃતસન્મિશ્રં, કમૌંઘં હન્તુ ભવ્યાનામ્ ॥૧॥

પતજ્જારી વિદારી ચ, કર્ચૂરઃ કચ્ચુરી નચ્ચઃ ।

કહ્કોડી ક્ષીરકન્દશ્ચ, મુસલૈઃ સ્નાપયામ્યહમ્ ॥૨॥

ભાવાર્થ :- પતંજરી-કંકોડી-ક્ષીરકંદ, વિદારી કંદ, કચુરો, કપૂર, નખલા, મુસલી વિ. આઠ જાતના વિશિષ્ટ ચૂર્ણવડે સાતમો અભિષેક કરાય છે.

“ॐ हौं ह्रीं परम अर्हते पतज्जार्यष्टकवर्गेण स्नापयामीति स्वाहा”

॥ इति सप्तमस्नात्रम् ॥

अभिषेक : ૮

આઠમું (સર્દોષધિ) સ્નાત્ર

(૮) પ્રિયંગુ વિ૦ ૩૩ ઔષધિઓનું ચૂર્ણ કરી કળશ ભરવાના પાણીમાં નાખવું ‘નમોહર્ષત્’ કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

પ્રિયઙ્ગુવચ્છ-કંકેલી, રસાલાદિ-તરુદ્ભવૈઃ ।

પલ્લવૈઃ પત્રભલ્લાત, ઇલચી-તજસત્ફલૈઃ ॥૧॥

વિષ્ણુકાન્તા હિમવાલ-લવઙ્ગાદિભિ-રષ્ટભિઃ ।
 મૂલાષ્ટકસ્તથાદ્રવ્યૈઃ, સદૌષધિ-વિમિશ્રિતૈઃ ॥૨॥
 સુગન્ધદ્રવ્ય-સન્દોહા, મોદમત્તાલિ-સંકુલૈઃ ।
 વિદધેઽર્હન્મહાસ્નાત્રં, શુભ-સન્તતિ-સૂચકમ્ ॥૩॥
 મેદાઘૌષધિ-ભેદોઽપરોઽષ્ટકવર્ગ-સુમંત્રપરિપૂતઃ ।
 નિપતદ્બિમ્બસ્યોપરિ, સિદ્ધિં વિદધાતુ ભવ્યજને ॥૪॥

ભાવાર્થ :- પ્રિયંગુવત્સ-કંકેલીપત્ર-એલચી-તજ-લવીંગ
 વિગેરે આઠ શુભ ઔષધી અને મુગંધી દ્રવ્યથી મિશ્રિત જલવડે
 કરાતો આ આઠમો અભિષેક શુભ પુન્યની પરંપરાનો સૂચક છે
 અને પરમાત્મા ઉપર પડતું પાણી આપણા આત્મા ઉપરથી અષ્ટ
 કર્મ મલને દૂર કરી સિદ્ધિ આપનાર છે.

“ૐ હ્રૌં હ્રીં પરમ અર્હતે પ્રિયઙ્ગવાદિભિઃ સર્વૌષધૈઃ સ્નાપયામીતિ
 સ્વાહા”

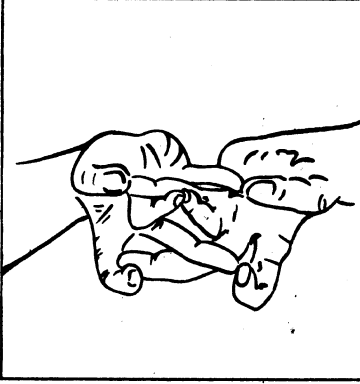
॥ ઇતિ અષ્ટમસ્નાત્રમ્ ॥

ત્યારપછી ગુરુ ઉભા થઈ - પરમેષ્ઠિમુદ્રા, ગરુડમુદ્રા અને
 મુક્તાશુક્તિ મુદ્રા એ ત્રણ મુદ્રાથી જિનશ્વરનું આહ્વાન કરે.

આહ્વાન કરવાનો મંત્ર

“ૐ નમોઽર્હત્પરમેશ્વરાય, ત્રૈલોક્યગતાય અષ્ટદિક્કુમારી-
 પરિપૂજિતાય, દેવેન્દ્રમહિતાય, દિવ્યશરીરાય, ત્રૈલોક્યપરિપૂજિતાય
 આગચ્છ આગચ્છ સ્વાહા”

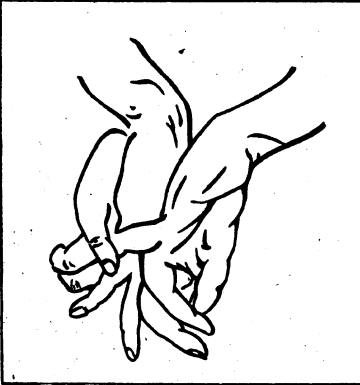
નં ૧ પરમેષ્ઠિ મુદ્રા

૧. ઉત્તાનહસ્તદ્વયેન વેળીચન્ધં
વિધાયાઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં કનિષ્ઠે,
તર્જનીભ્યાં મધ્યમે સંગૃહ્યા
અનામિકે સમીકુર્યાદિતિ
પરમેષ્ઠિ મુદ્રા ॥

૧. બંને હથેળી ખુલ્લી ભેગી
કરીને, અંગુઠા વડે ટચલી
આંગળીઓ, પહેલી આંગળી ઓ
વડે બીજી આંગળી ભેગી
કરીને, અનામિકાને અનામિકા
સાથે જોડવી તે પરમેષ્ઠિ મુદ્રા
થાય છે.

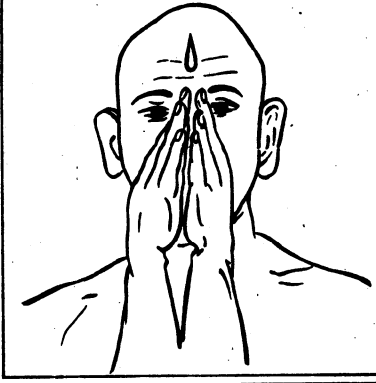
નં ૨ ગરુડ મુદ્રા

૨. આત્માનોઽભિમુખ-દક્ષિણ-
હસ્તકનિષ્ઠિકયા વામક-
નિષ્ઠિકાં સંગૃહ્યાધઃપરા-
વર્તિતહસ્તાભ્યાં ગરુડમુદ્રા ॥

૨. પોતાની બાજુ જમણા
હાથની ટચલી આંગળી વડે
ડાબા હાથની ટચલી આંગળી
ભેગી કરીને હાથ ઉંધા
કરવાથી ગરુડમુદ્રા થાય છે.

નં ૩ મુક્તાશુક્તિ મુદ્રા

૩. મુક્તાશુક્તિમુદ્રા-જત્ય સમા
દોવિ ગભ્ધિયા હત્યા । તે પુણ
નિલાહદેસે, લગ્ગા અન્ને
અલગ્ગત્તિ ॥

૩. જેમાં સરખા બંને હાથ
ગભ્ધિત રાખી લલાટે અડાડેલા
રાખવા અથવા લલાટથી થોડે
દૂર રાખવા તે મુક્તાશુક્તિ મુદ્રા
થાય છે.

અભિષેક : ૯

નવમું (પંચગવ્ય અથવા પંચામૃત) સ્નાત્ર

(૯) પંચામૃતનો કળશ ભરી 'નમોહર્ષત્' કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.
જિનવિમ્બોપરિ નિપતત્, ઘૃતદધિ-દુગ્ધાદિ-દ્રવ્યપરિપૂતમ્ ।
દર્ભોદક-સન્મિશ્રં, પંચગવ્યં હરતુ દુરિતાનિ ॥૧॥

વરપુષ્પ-ચન્દનૈશ્ચ, મધુરૈઃ કૃતનિઃસ્વનૈઃ ।

દધિદુગ્ધ-ઘૃતમિશ્રૈઃ, સ્નાપયામિ જિનેશ્વરમ્ ॥૨॥

ભાવાર્થ :- આ નવમો અભિષેક આપણે દરરોજ જે પંચામૃત
વડે પ્રક્ષાલ કરવાનો હોય છે તેનો છે અર્થાત્ દુધ-દહિં-ધી-સાકર
અને પાણીથી મિશ્રિત આ અભિષેક આપણા દુરિતને હરનાર છે.

“ૐ હ્રાં હ્રીં પરમ અર્હતે પઞ્ચામૃતેન સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”

॥ ઇતિ નવમસ્નાત્રમ્ ॥

અભિષેક : ૧૦

દશમું (સુગંધૌષધિ) સ્નાત્ર

(૧૦) અંબર વિ૦ ૧૭ મુગંધિ વસ્તુઓનું ચૂર્ણ કરી કળશ ભરવાના પાણીમાં નાખવું 'નમોઽર્હત્' કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.
 સર્વવિઘ્ન-પ્રશમનં, જિનસ્નાત્ર-સમુદ્ભવમ્ ।
 વન્દે સમ્પૂર્ણપુણ્યાનાં, સુગન્ધૈઃ સ્નાપયેજ્જિનમ્ ॥૧॥
 સકલૌષધિ-સંયુક્ત્યા, સુગન્ધ્યા ઘર્ષિતં સુગતિહેતોઃ ।
 સ્નાપયામિ જૈનબિમ્બં, મંત્રિત-તન્ત્રીરનિવહેન ॥૨॥

ભાવાર્થ :- અંબર-ઉશીર વિ. સુગંધી દ્રવ્યોથી આ દશમો અભિષેક કરાય છે. આ અભિષેકથી સંપૂર્ણ પુણ્યનો ઉદ્ભવ થાય છે અને સર્વ વિઘ્નો નાશ પામે છે.

“ૐ હૌં હ્રીં પરમ અર્હતે અમ્બરઝશીરાદિસુગન્ધદ્રવ્યૈઃ સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”
 ॥ ઇતિ દશમસ્નાત્રમ્ ॥

અભિષેક : ૧૧

અગીયારમું (પુષ્પં) સ્નાત્ર

(૧૧) સેવંત્રા, ચમેલી, મોગરા, ગુલાબ, જૂઈ એ જાતના ફુલો કળશ ભરવાના પાણીમાં નાખવાં 'નમોઽર્હત્' કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.
 અધિવાસિતં સુમંત્રૈઃ, સુમનઃ કિઞ્જલ્કરાજિતં તોયમ્ ।
 તીર્થજલાદિ-સુપૃક્તં, કલશાન્મુક્તં પતતુ બિમ્બે ॥૧॥

સુગન્ધ-પરિપુષ્પૌઘૈ-સ્તીર્થોદકેન સંયુતૈઃ ।

ભાવના-ભવ્યસન્દોહૈઃ, સ્નાપયામિ જિનેશ્વરમ્ ॥૨॥

ભાવાર્થ :- સેવંત્રા-ચમેલી-મોગરો-ગુલાબ-જીર્ઘ વિ. કુલોના કિંજલ્કથી વાસિત જલ વડે ભવ્યજીવોની ભાવનાના પૂર સહિત આ અંગ્યારમો અભિષેક કરાય છે.

“ૐ હૌં હ્રીં પરમ અર્હતે પુષ્પૌઘૈઃ સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”

॥ ઇતિ એકાદશસ્નાત્રમ્ ॥

અભિષેક : ૧૨

બારમું (ગન્ધ) સ્નાત્ર

(૧૨) કેસર, કપૂર, કસ્તૂરી, અગર અને ચંદન, એ પાંચે ઘસી જળમાં નાખી ‘નમોહર્ષત્’ કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

ગન્ધાઙ્ગસ્નાનિકયા, સન્મૃષ્ટં તદુદકસ્ય ધારાભિઃ ।

સ્નાપયામિ જૈનબિમ્બં, કર્મૌઘચ્છિહત્તયે શિવદમ્ ॥૧॥

કુંકુંમાદિકર્પ્પૂરશ્ચ, મૃગમદેન સંયુતઃ ।

અગરશ્ચન્દનમિશ્રૈઃ સ્નાપયામિ જિનેશ્વરમ્ ॥૨॥

ભાવાર્થ :- સારી રીતે ઘસેલા કેસર-કપૂર-કસ્તૂરી-અગર-ચંદન એવા ઉત્તમ સુગંધી દ્રવ્યયુક્ત જલવડે કર્મના સમૂહને છેદનાર, મોક્ષને આપનાર એવો આ બારમો અભિષેક થાય છે.

“ૐ હૌં હ્રીં પરમ અર્હતે ગન્ધેન સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”

॥ ઇતિ દ્વાદશસ્નાત્રમ્ ॥

અભિષેક : ૧૩

તેરમું (વાસ) સ્નાત્ર

(૧૩) ચંદન, કેસર અને કપૂરનું ચૂર્ણ કરી કળશ ભરવાના જળમાં નાખવું 'નમોહર્ષત્' કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

હૃદયૈ-રાહલાદકરૈઃ, સ્પૃહણીયૈ-ર્મન્ત્રસંસ્કૃતૈ-જૈનમ્ ।

સ્નાપયામિ સુગતિહેતો-વાસૈરધિવાસિતં વિમ્બમ્ ॥૧॥

શિશિરકર-કરાભૈ-શ્ચન્દનૈશ્ચન્દ્રમિશ્રૈઃ-

બહુલ-પરિમલૌઘૈઃ પ્રીણિતં પ્રાણગન્ધૈઃ ।

વિનમદમર-મૌલિઃ પ્રોક્ત-રત્નાંશુ-જાલૈઃ,

જિનપતિ-વરશ્રુઙ્ગે સ્નાપયેદ્ભાવભક્ત્યા ॥૨॥

ભાવાર્થ :- નમન કરતાં દેવોના મસ્તકના મુકુટમાં જડેલા રત્નના કિરણોથી દેદિપ્યમાન થતા પરમાત્માને પરમ ભક્તિપૂર્વક સદ્ગતિ મેળવવા માટે મનોહર-આહ્લાદકારી અને સુગંધી એવા ચંદન વિગેરેના ચૂર્ણ વડે મિશ્રિત આ તેરમો અભિષેક કરાય છે.

“ૐ હૌં હ્રીં પરમ અર્હતે સુગન્ધવાસચૂર્ણૈઃ સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”

॥ ઇતિ ત્રયોદશં સ્નાત્રમ્ ॥

અભિષેક : ૧૪

ચૌદમું (ચન્દનદુગ્ધ) સ્નાત્ર

(૧૪) ચંદનને દુધના કળશમાં નાખી 'નમોહર્ષત્' કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

શીતલસરસ-સુગન્ધિ-ર્મનોમતશ્ચન્દન-દ્રુમસમુત્પ્થઃ ।

ચન્દનકલ્કઃ સજલો, મન્ત્રયુતઃ પતતુ જિનવિમ્બે ॥૧॥

ક્ષીરેણાક્ષત-મન્મથસ્ય ચ મહત્ શ્રીસિસિ-કાન્તાપતેઃ,
સર્વજ્ઞસ્ય શરચ્છશાઙ્ક-વિશદ-જ્યોત્સ્ના-રસસ્પર્ધિના ।
કુર્મઃ સર્વસમૃદ્ધયસ્ત્રિજગદાનન્દપ્રદં ભૂયસા,
સ્નાનં સદ્વિકસત્કુશેશયપદ-ન્યાસસ્ય શસ્યાકૃતેઃ ॥૨॥

ભાવાર્થ :- શરદઋતુના ચંદ્રમાની નિર્મળ ચાંદનીના રસની સાથે સ્પર્ધા કરતા એવા ચંદનના ચૂર્ણથી મિશ્રિત દૂધ વડે પ્રશંસા કરવા લાયક, મનોહર આકૃતિવાળા એવા સર્વજ્ઞ ભગવંતનો કરાતો આ ૧૪મો અભિષેક ત્રણે જગતમાં આનંદને આપનાર એવી સર્વ સમૃદ્ધિને આપનાર છે.

“ૐ હ્રૌં હ્રીં પરમ અર્હતે ક્ષીરચન્દનાભ્યાં સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”
॥ ઇતિ ચતુર્દશસ્નાત્રમ્ ॥

અભિષેક : ૧૫

પંદરમું (કેશર સાકર) સ્નાત્ર

(૧૫) કેસર અને સાકરને જળમાં નાખી કળશ ભરી ‘નમોઽર્હત્’ કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

કાશ્મીરજ-સુવિલિપ્તં, બિમ્બં તચ્છિરસિ ધારયામિનવમ્ ।

સન્મન્ત્ર-યુક્તયાશુચિ-જૈનં સ્નાપયામિ સિદ્ધ્યર્થમ્ ॥૧॥

વાચઃ સ્ફાર-વિચાર-સારમપરૈઃ સ્યાદ્વાદ-શુદ્ધામૃત-
સ્યન્દિન્યા પરમાર્હતઃ કથમપિ પ્રાપ્યં ન સિદ્ધાત્મનઃ ।

મુક્તિશ્રી-રસિકસ્ય યસ્ય સુરસ-સ્નાત્રેણ કિં તસ્ય ચ,

શ્રીપાદદ્વય-ભક્તિ-ભાવિતધિયા કુર્મઃ પ્રભોસ્તત્પુનઃ ॥૨॥

ભાવાર્થ :- જેમની સ્યાદાદમયી શુદ્ધ અને અમૃત સમાન વાણીનો વિચાર સરખો પણ બીજા વડે શક્ય નથી અને જેઓ મુક્તિરૂપી લક્ષ્મીને પ્રિય છે એવા પરમાત્માનો પંદરમો અભિષેક તેમની ભક્તિથી ભાવિત મનવાળા આપણે કેસર અને સાકરથી મિશ્રિત જલ વડે, મોક્ષ પ્રાપ્તિ માટે કરવાનો છે.

“ૐ હ્રૌં હ્રૌં પરમ અર્હતે કાશ્મીરજશર્કરાભ્યાં સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”

॥ ઇતિ પઞ્ચદશસ્નાત્રમ્ ॥

(૧) પંદર સ્નાત્ર તથા પછી થોડું વિશેષ વિધાન કરવાનું છે. ^૧ચંદ્રદર્શન, સૂર્યદર્શન અને ષષ્ઠી જાગરણ તે આ પ્રમાણે છે. (૨) પ્રથમદિન કુલ સ્થિતિ, પછી ત્રીજે દિવસે ચંદ્ર-સૂર્યદર્શન. તેમાં સર્વ બિંબને ચંદ્ર અને સૂર્યના સ્વપ્નનું દર્શન નીચેના મંત્રપાઠ પૂર્વક કરાવવું. સ્વપ્ન ન હોય તો દર્પણ દેખાડવું. (૩) ચંદ્રદર્શન મંત્ર આ પ્રમાણે છે.

ૐ અર્હં ચન્દ્રોઽસિ, નિશાકરોઽસિ, સુધાકરોઽસિ, ચન્દ્રમા અસિ, ગ્રહપતિરસિ, નક્ષત્રપતિરસિ, કૌમુદીપતિરસિ, મદનમિત્રમસિ, જગજ્જીવનમસિ, જૈવાતૃકૌઽસિ, ક્ષીરસાગરોદ્ભવોઽસિ, શ્વેતવાહનોઽસિ, રાજાઽસિ, રાજરાજોઽસિ । ઓષધિગર્ભોઽસિ, વન્યોઽસિ, પૂજ્યોઽસિ, નમસ્તે ભગવન્ ! અસ્ય કુલસ્ય ઋદ્ધિં કુરુકુરુ વૃદ્ધિં, કુરુકુરુ તુષ્ટિં, કુરુકુરુ પુષ્ટિં, કુરુકુરુ જયં, કુરુકુરુ વિજયં, કુરુકુરુ ભદ્રં, કુરુકુરુ પ્રમોદં, કુરુકુરુ શ્રીશશાઙ્કાય નમઃ ।

ૐ અર્હમ્

સર્વૌષધિમિશ્રમરીચિજાલઃ સર્વાપદાં સંહરણપ્રવીણઃ ।

કરોતુ વૃદ્ધિં સકલેઽપિ વંશે, યુષ્માકમિન્દુઃ સતતં પ્રસન્નઃ ॥૧॥

૧. આ વિધાન ખાસ કરીને અંજનશલાકા પ્રસંગે કરાવવામાં આવે છે. સામાન્ય અઠાર અભિષેક કરાવવા માટે જોવી અનુકૂળતા હોય તેમ કરવું.

એ પ્રમાણે કહીને ચંદ્રદર્શન કરાવવું. (૪) સૂર્યદર્શનમંત્ર
આ પ્રમાણે છે

ૐ અર્હ સૂર્યોઽસિ, દિનકરોઽસિ, સહસ્રકિરણોઽસિ, વિભાવસુરસિ,
તમોઽપહોઽસિ, પ્રિયઙ્કરોઽસિ, શિવઙ્કરોઽસિ, જગચ્ચક્ષુરસિ,
સુરવેષ્ટિતોઽસિ, વિતત વિમાનોઽસિ, તેજોમયોઽસિ, અરુણસારથિરસિ,
માર્તણ્ડોઽસિ, દ્વાદશાત્માઽસિ, ચક્રબાન્ધવોઽસિ, નમસ્તે ભગવન્ !
પ્રસીદાસ્ય કુલસ્ય તુષ્ટિ પુષ્ટિ પ્રમોદં કુરુકુરુ, સન્નિહિતો ભવભવ,
શ્રીસૂર્યાય નમઃ

। ૐ અર્હ ।

સર્વસુરાસુરવન્ધઃ, કારયિતા સર્વધર્મકાર્યાણામ્ ।

ભૂયાત્ ત્રિજગચ્ચક્ષુ-મઙ્ગલદસ્તે સપુત્રાયાઃ ॥૧॥

એ પ્રમાણે સૂર્યદર્શન કરાવવું

અભિષેક : ૧૬

સોલમું (તીર્થોદક) સ્નાત્ર

(૧૬) ગંગા આદિ એકસો આઠ તીર્થોનાં પાણી કળશમાં નાખી
'નમોઽર્હત્' કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

જલધિ-નદી-દ્રહકુણ્ડેષુ, યાનિ-તીર્થોદકાનિ શુદ્ધાનિ ।

તૈર્મન્ત્ર-સંસ્કૃતૈરિહ, બિમ્બં સ્નપયામિ સિદ્ધ્યર્થમ્ ॥૧॥

નાકનદી-નદવિહિતૈઃ, પયોભિ-રમ્ભોજ-રેણુભિઃ સુભગૈઃ ।

શ્રીમજ્જિનેન્દ્રપાદૌ, સમર્ચયેત્સર્વ-શાન્ત્યર્થમ્ ॥૨॥

ભાવાર્થ :- ગંગા-સિંધૂ આદિ ૧૦૮ તીર્થોનાં, નદીઓના
પાણી ભેગા કરીને આ અભિષેક થાય છે.

તારે તે તીર્થ કહેવાય, સંસાર અશાંતિથી ભરેલો છે તેમાંથી ઘૂટવા સર્વ પ્રકારની શાંતિ પ્રાપ્ત કરવા આ સોળમો અભિષેક છે.

“ૐ હૌં હ્રીં હૂં હ્લૌં હ્રૌં હઃ પરમ અર્હતે તીર્થોદકેન સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”
॥ ઇતિ ષોડશસ્નાત્રમ્ ॥

અભિષેક : ૧૭

સત્તરમું (કર્પૂર) સ્નાત્ર

(૧૭) કપૂર કળશમાં નાખી ‘નમોહર્ષત્’ કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.
શશિકર-તુષારધવલા, ઉજ્જવલગન્ધા સુતીર્થ-જલમિશ્રા ।
કર્પૂરોદકધારા, સુમન્ત્રપૂતા પતતુ જિનવિમ્બે ॥૧॥

કનક-કરકનાલી-મુક્તધારાભિરદ્ભિઃ,
મિલિત-નિચ્છિલગન્ધૈઃ કેલિ-કર્પૂરભાભિઃ ।
અચ્છિલ-ભુવન-શાન્તિ શાન્તિધારાં જિનેન્દ્ર-
ક્રમ-સરસિજ-પીઠે સ્નાપયેદ્ધીતરાગાન્ ॥૨॥

ભાવાર્થ :- ચંદ્રમાના કિરણો અને હિમ જેવા ઉજ્જ્વળ અને સુગંધી કપૂરથી મિશ્રિત જલની આખા જગતની શાંતિ કરનાર એવી શાંતિધારા પરમાત્માને ૧૭મા અભિષેકમાં કરવાની છે.

“ૐ હૌં હ્રીં હૂં હ્લૌં હ્રૌં હઃ પરમ અર્હતે કર્પૂરેણ સ્નાપયામીતિ સ્વાહા”
॥ ઇતિ સપ્તદશસ્નાત્રમ્ ॥

અભિષેક : ૧૮

અઠારમું (કેશર-ચંદન-પુષ્પ) સ્નાત્ર

(૧૮) કેશર, ચંદન અને ફૂલ પાણીમાં નાખી ‘નમોહર્ષત્’ કહી નીચેનો શ્લોક બોલવો.

સૌરભ્યં ઘનસાર-પડ્કજ-રજો-નિ:પ્રીણિતૈ: પુષ્કરૈઃ,
 શીતૈઃ શીતકરાવદાત-રુચિભિઃ કાશ્મીર-સન્મિશ્રિતૈઃ ।
 શ્રીઘ્રણ્ડ-પ્રસવાચલૈશ્ચ મધુરૈઃ નિત્યં લભેષ્ટૈર્વરૈઃ,
 સૌરભ્યોદક-સંગ્રહ્ય-સાર્વ-ચરણ-દ્વન્દ્વં યજે ભાવતઃ ॥૧॥

ભાવાર્થ :- કેસર, ચંદન અને પુષ્પ મિશ્રિત જલવડે આ અઢારમો અને અંતિમ અભિષેક પરમાત્માના ચરણ યુગલની સેવા માટે ભાવથી કરવાનો છે.

“ૐ હ્રૌં હ્રીંં હ્રૂંં હ્રૈંંં હ્રૌંં હ્રઃ પરમ અર્હતે કેશરચન્દનાભ્યાં
 સ્નાપયામીતિ સ્વાહા” ॥ ઇતિ અષ્ટાદશસ્નાત્રમ્ ॥

એ મંત્ર બોલી સ્નાત્ર કરી, તિલક આદિથી પૂજન કરી પુષ્પાંજલિ લઈ નીચેનો શ્લોક બોલવો.

નાનાસુગન્ધ-પુષ્પૌધ-રઙ્ગિતા ચઙ્ગરીક-કૃતનાદા ।
 ધૂપામોદ-વિમિશ્રા, પતતાત્પુષ્પાઙ્ગલિ-ર્ચિમ્બે ॥૧॥

પછી “ૐ હ્રૌંં હ્રીંંં હ્રૂંં હ્રૈંંં હ્રૌંં હ્રઃ પુષ્પાઙ્ગલિભિર્ચયામીતિ સ્વાહા”

એ મંત્ર બોલી પુષ્પાંજલિથી પૂજન કરવું.

પછી અષ્ટપ્રકારી પૂજા કરી આરતી, મંગલદીવો, શાંતિકળશ કરવો, છેલ્લે અવિધિ આશાતના માટે મિચ્છામિ દુકકં કરવું.

॥ ઇતિ અઢાર અભિષેક વિધિ ॥

ત્યારપછી વિધિપૂર્વક - દૂહા બોલવાપૂર્વક અષ્ટપ્રકારી પૂજા કરવી. પછી બધા જ ગભારામાં સંપૂર્ણ શુદ્ધિ કરીને આરતી - મંગલદીવો કરીને પછી શાંતિકળશ કરવો.

શાંતિકળશની વિધિ

કુંડીની અંદર કેસરનો સાથિયો કરી સોપારી, બદામ, સાકર, સવારૂપીયો ચોખા અને ફૂલ પધરાવવા. શાંતિકળશ કરનાર વ્યક્તિને (ભગવંતને પડદો કરીને) કેસર વડે તિલક કરવું - ચોખા ચોટાડવા. (ભગવાનને સામે આપણે તિલક કરાય નહિ માટે ભગવાનને પડદો કરવો.) ફૂલની માળા હોય તો તે પણ પહેરાવવી. પછી વધાવવા માટે ચોખા હાથમાં આપવા અને શાંતિકળશ કરનાર વ્યક્તિ ભગવંતને ચોખાથી વધાવે. પછી તે વ્યક્તિની હથેળીમાં કેસરવડે સાથીયો કરવો. ચોખા પધરાવવા. પછી કળશને નાડાછડી બાંધી, ન્હવણજળ ભરી, કેસરનો સાથીયો કરીને તે કળશ, શાંતિકળશ કરનાર વ્યક્તિના હાથમાં પધરાવવો. પછી ધાર અખંડપણે ચાલુ કરવી. સૌથી પહેલાં ત્રણ નવકાર બોલવા. પછી ઉવસગ્ગહરં, મોટીશાંતિ બોલવી. પછી

ૐ તં સંતિ સંતિકરં, સંતિણં સવ્વભયા;
સંતિ થુણામિ જિણં, સંતિ વિહેઉ મે સ્વાહા. ૧.

ૐ રોગજલજલણવિસહર, ચોરારિ-મઈદ-ગય-રણભયાઈ;
પાસજિણ-નામ-સંકિત્તણેણ, પસમંતિ સવ્વાઈ સ્વાહા. ૨.

ૐ વરકણયસંખવિદુમ-મરગયઘણસન્નિહં વિગયમોહં;
સત્તરિસયં જિણાણં, સવ્વામર-પૂઈઅં વંદે સ્વાહા. ૩.

ૐ ભવણવઈ વાણવંતર, જોઈસવાસી વિમાણવાસી અ;
જે કેવિ દુટ્ટ દેવા, તે સવ્વે ઉવસમંતુ મમં સ્વાહા. ૪.

આ ચાર ગાથા બોલી નવકાર બોલી શાંતિ કળશ પૂરો કરવો. ત્યારબાદ ઈરિયાવહી કરી ૧ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરી લોગસ્સ બોલીને ત્રણ ખમાસમણ દેવાં.

પછી ચૈત્યવંદન કરવું. તે આ પ્રમાણે :-
 સકલ-કુશલ-વલ્લી-પુષ્કરાવર્ત-મેઘો,
 દુરિત-તિમિર-ભાનુઃ કલ્પવૃક્ષોપમાનઃ;
 ભવ-જલ-નિધિ-પોતઃ સર્વ-સંપત્તિ-હેતુઃ,
 સ ભવતુ સતતં વઃ શ્રેયસે શાન્તિનાથઃ,
 શ્રેયસે પાર્શ્વનાથઃ ।

ૐ નમઃ પાર્શ્વનાથાય, વિશ્વચિંતામણીયતે;
 દ્રીં ધરણેન્દ્ર વૈરોટ્યા, પદ્માદેવી યુતાયતે. ૧.
 શાંતિ-તુષ્ટિ-મહાપુષ્ટિ-ધૃતિ-કીર્તિ વિધાયિને;
 ૐ દ્રીં દ્વીકૃવ્યાલ વૈતાલ, સર્વાધિવ્યાધિવિનાશિને. ૨
 જ્યાડજિતાખ્યાવિજ્યાખ્યાપરાજિતયાન્વિતઃ;
 દિશાંપાલૈર્ગ્રહેર્યક્ષે - વિદ્યાદેવી - ભિરન્વિતઃ. ૩.
 ૐ અસિઆઉસાય નમસ્તત્ર ત્રૈલોક્યનાથતામ્;
 યતુઃષ્ટિ-સુરેન્દ્રાસ્તે, ભાસન્તે છત્ર-ચામરૈઃ ૪.
 શ્રી શંભેશ્વરમંડણ ! પાર્શ્વજિન ! પ્રણત-કલ્પતરુકલ્પ !
 યૂરય દુષ્ટ-ત્રાતં, પૂરય મે વાંછિતં નાથ ! ૫.
 જં કિંચિ નામતિથ્યં, સગ્ગે-પાયાલિ-માણુસે લોએ;
 જાઈ જિણ-બિંબાઈ, તાઈ સવ્વાઈ વંદામિ. ૧

નમુત્યુણં અરિહંતાણં, ભગવંતાણં આઈગરાણં તિત્થયરાણં,
 સયંસંબુદ્ધાણં, પુરિસુત્તમાણં પુરિસસીહાણં પુરિસવરપુંડરિઆણં
 પુરિસવરગંધહથીણં, લોગુત્તમાણં લોગનાહાણં લોગહિઆણં
 લોગપઈવાણં લોગપજ્જોઅગરાણં, અભયદયાણં, ચક્ખુદયાણં,
 મગ્ગદયાણં, સરણદયાણં, બોહિદયાણં, ધમ્મદયાણં ધમ્મદેસયાણં,
 ધમ્મનાયગાણં ધમ્મસારહીણં ધમ્મવરયાઉરંતચક્કવટ્ટીણં,

અપ્પડિહયવરનાણ દંસણધરાણં, વિયટ્ટછઉમાણં, જિણાણં
જાવયાણં, તિશાણં તારયાણં, બુદ્ધાણં બોહયાણં, મુતાણં
મોઅગાણં, સવ્વજૂણં, સવ્વદરિસીણં, સિવમયલ-મરૂઅ મણંત-
મક્ખય-મવ્વાબાહ-મપુણરાવિત્તિ-સિદ્ધિગઈનામધેયં-ઠાણં
સંપત્તાણં - નમો જિણાણં જિઅભયાણં, જે અ અઈઆ સિદ્ધા; જે
અ ભવિસ્સંતિણાગએકાલે, સંપઈઅ વટ્ટમાણા, સવ્વે તિવિહેણ
વંદામિ ॥

જાવંતિ ચેઈઆઈ, ઉટ્ટે અ અહે અ તિરિઅ લોએ એ,
સવ્વાઈ તાઈ વંદે, ઈહ સંતો તત્થ સંતાઈ ॥

ઈચ્છામિ ખમાઠ

જાવંત કેવિ સાહુ, ભરહેરવયમહાવિદેહે અ,
સવ્વેસિં તેસિં પણઓ, તિવિહેણ તિદંડ વિરયાણં ॥

નમોહર્હત્ત સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય સર્વસાધુભ્યઃ ।

શાંતિ જિનેશ્વર સાચો સાહિબ, શાંતી કરણ ઈન કલિમેં... હો જિનજી... !
તું મેરા મનમેં તું મેરા દિલમેં... ધ્યાન ધરૂં પલપલમેં સાહેબજી...

તું મેરા મનમેં... ૧.

ભવમાં ભમતાં મેં દરિશન પાયો, આશા પૂરો એક પલમેં હો જિનજી.

તું. મેરા. ૨.

નિરમલ જ્યોત વદન પર સોહે, નીકસ્યો જ્યું ચંદ બાદલમેં હો જિનજી.

તું મેરા. ૩.

મેરો મન તુમ સાથે લીનો, મીન વસે જ્યું જલમેં હો જિનજી.

તું મેરા. ૪.

જિનરંગ કહે પ્રભુ શાંતિ જિનેશ્વર ! દીઠોજી દેવ સકલમેં હો જિનજી.

તું મેરા. ૫.

આ અથવા જે મૂળનાયક ભગવાન હોય તેમનું સ્તવન કહી
જયવીયરાય આખા કહેવા પછી ઉભા થઈ અરિહંતચેઈ-આણં,

ૐ

અત્રત્થે કહી એક નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો. પછી થોય કહેવું

શાંતિ સુહંકર સાહિબો, સંયમ અવધારે;
સુમિત્રને ઘેર પારણું, ભવપાર ઉતારે;
વિચરંતા અવની તલે, તપ ઉગ્ર વિહારે;
જ્ઞાન-ધ્યાન એકતાનથી, તિર્યચને તારે... ૧.

ઈચ્છામિ ખમા૦

આવ્યો શરણે તમારા, જીનવર કરજો આશ પૂરી અમારી;
નાવ્યો ભવપાર મારો, તુમ વિણ જગમાં સાર લે કોણ મારી;
ગાયો જિનરાજ આજે, હરખ અધિકથી પરમ આનંદકારી;
પાયો તુમ દર્શનાસે ભવભયભ્રમણા, નાથ ! સર્વે અમારી... ૧.

ભવોભવ તુમ ચરણોની સેવા, હું તો માંગું છું દેવાધિદેવા;
સામું જુઓને સેવક જાણી, એવી ઉદયરત્નની વાણી... ૧.

ૐ આજ્ઞાહીનં ક્રિયાહીનં, મંત્રહીનં ચ યત્કૃતમ્ ।
તત્ સર્વં કૃપયા દેવ ! ક્ષમસ્વ પરમેશ્વર ! ॥૧॥

ૐ આહ્વાનં નૈવ જ્ઞામિ, ન જ્ઞામિ વિસર્જનં ।
પૂજાવિધિં ન જ્ઞામિ, પ્રસીદ પરમેશ્વર ! ॥૨॥

ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાન્તિ, છિદ્યન્તે વિઘ્નવલ્લયઃ ।
મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે ॥

સર્વમંગલ-માંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણં ।
પ્રધાનં સર્વધર્માણામ્, જૈનં જયતિ શાસનમ્ ॥

પછી ચોખાથી વધાવવા.

ઈચ્છામિ ખમા૦...

અવિધિ આશાતનાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડમ્ ।

સમાપ્ત

પરમાત્મ ભક્તિ

તીર્થકરોનું દર્શન-પૂજન-સ્મરણ વગેરે પરમ નિધાન છે. અમૃતનો કુંપો છે. જનમન-મોહનવેલ છે. રાત-દિવસ સંભારવા લાયક છે. ઘડી પણ ન વિસરવા લાયક છે. તીર્થકરોની ભક્તિ, નામ સ્મરણ વગેરે આળસમાં મળેલી ગંગા છે. મયુરને મન જેમ મેઘ, અને ચકોરને મન જેમ ચંદ્ર, ભ્રમરને મન જેમ કમલ, અને કોકિલને મન જેમ આમ્ર, જ્ઞાનીને મન જેમ સંયમધારણ, દાનીને મન જેમ ત્યાગ, અને ન્યાયીને મન જેમ ન્યાય, સીતાને મન જેમ રામ અને પંથીને મન જેમ ધામ, તેમ તત્ત્વગુણરસિક જીવને મન તીર્થકરનું નામ આનંદ આપનારું છે. તીર્થકરના નામને જપનારને નવ નિધાન ઘેર છે. કલ્પવેલી આંગણે છે. આઠ મહાસિદ્ધિ ઘટમાં છે. એમની ભક્તિથી કોઈ પણ જાતના કાયાના કષ્ટ વિના જ ભવજલ તરાય છે. તીર્થકરોના લોકોત્તર નામકીર્તનરૂપી અમૃતપાનથી મિથ્યામતિરૂપી વિષ તત્કાલ નાશ પામે છે. તથા અજરામર પદની પ્રાપ્તિ થાય છે.

એ રીતે ભાવના કરવાથી તથા વિચારવાથી જીવનનાં ઘણાં અશુભ અને ફિલષ્ટ કર્મો નાશ પામે છે. બોધિ (સમ્યક્ત્વ) જ્ઞાતિ (જ્ઞાન) અને વિરતિ (વિચાર) એ પરંપરાએ મોક્ષના અનંત સુખોના આગળ પાંચ પગલાં છે. એ પેઠી આત્માઓએ શ્રી જિનેશ્વરદેવની ભક્તિમાં સદાકાળ દત્તચિત્તવાળા થવું

Serving JinShasan

083928

gyanmandir@kobatirth.org

પરમપૂજ્ય આચાર્ય દેવ શ્રીમદ્ વિજય

કુંદકુંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ